

МЕХАНІЗМИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СТАЛОГО РОЗВИТКУ ГРОМАДИ

Робоча програма навчальної дисципліни (Силабус)

Реквізити навчальної дисципліни

Рівень вищої освіти	Третій (освітньо-науковий), доктор філософії
Галузь знань	28 Публічне управління та адміністрування
Спеціальність	281 Публічне управління та адміністрування
Освітня програма	Публічне управління та адміністрування
Статус дисципліни	Вибіркова
Форма навчання	Очна (денна, вечірня), заочна
Рік підготовки, семестр	II курс, весняний семестр
Обсяг дисципліни	120 годин / 4 кредити ECTS
Семестровий контроль/ контрольні заходи	Залік/МКР
Розклад занять	http://rozklad.kpi.ua
Мова викладання	Українська
Інформація про керівника курсу / викладачів	Лектор: Акімова Олена Андріївна, кандидат філософських наук, доцент, доцент кафедри теорії та практики управління Практичні заняття: Акімова Олена Андріївна, кандидат філософських наук, доцент, доцент кафедри теорії та практики управління
Розміщення курсу	https://classroom.google.com/c/NzlxNDM1OTgzNTM3?cjc=anfp3vw

Програма навчальної дисципліни

- **Опис навчальної дисципліни, її мета, предмет вивчення та результати навчання**

Метою навчальної дисципліни є формування у здобувачів вищої освіти знань, умінь і навичок, необхідних для впровадження та використання сучасних інструментів і методів, спрямованих на забезпечення сталого розвитку громад. Особлива увага приділяється ухваленню управлінських рішень на місцевому рівні на засадах наукового світогляду та критичного мислення. Дисципліна має на меті ознайомити студентів з основами сталого розвитку на локальному рівні, а також з практичними аспектами організації публічного управління, що сприяють підвищенню добробуту, екологічної та соціальної стійкості громад.

Предмет навчальної дисципліни – є сучасні підходи, інструменти та методи, які використовуються для забезпечення сталого розвитку місцевих громад. Особлива увага приділяється аналізу, плануванню та реалізації управлінських рішень, спрямованих на соціальний, економічний та екологічний розвиток громад. Вивчаються процеси взаємодії між різними зацікавленими сторонами на місцевому рівні, управління ресурсами громади та застосування стратегій, що сприяють сталому розвитку.

- **Програмні результати навчання, на формування та покращення яких спрямована дисципліна:**

1. ПРН 07: Розробляти нові підходи та адаптувати кращі практики електронного урядування та електронної демократії до потреб сталого розвитку.

2. ПРН 08: Застосовувати сучасні інформаційні технології та інструменти у науковій, освітній і професійній діяльності для забезпечення сталого розвитку громад.

3. ПРН 09: Отримувати науково-прикладні результати, які сприяють вирішенню важливих теоретичних або прикладних проблем сталого розвитку громади, що мають загальнонаціональне або світове значення.

- **Пререквізити та постреквізити дисципліни (місце в структурно-логічній схемі навчання за відповідною освітньою програмою)**

Для успішного засвоєння дисципліни здобувач повинен оволодіти загальними знаннями та навичками, що релевантні дисциплінарній площині у сфері сталого розвитку, зокрема, в межах освітніх програм за спеціальністю «Публічне управління та адміністрування».

- **Зміст навчальної дисципліни**

Розділ 1. Концептуальні засади управління в контексті забезпечення сталого розвитку суспільства

Тема 1. Історичні передумови виникнення концепції сталого розвитку

Тема 2. Глобальні виклики досягненню ЦСР: екологічні, економічні та соціальні аспекти

Тема 3. Метрики вимірювання сталого розвитку: теорія та практичне застосування в Україні

Розділ 2. Резильєнтність системи публічного управління в умовах війни

Тема 1. Дослідження факторів резильєнтності системи публічного управління в умовах війни

Тема 2. Роль інформаційно-комунікаційних технологій у забезпеченні резильєнтності громад в умовах гібридної війни

Тема 3. Системи метрик вимірювання резильєнтності системи публічного управління. Роль ОМС та ГО у забезпеченні стійкості системи ПУ.

Розділ 3. Управління, орієнтоване на результат: інструменти моніторингу та оцінки

Тема 1. Загальні принципи циклу розроблення політик відповідно до управління, орієнтованого на результат

Тема 2. Основні підходи та принципи проведення оцінки потреб в громадах

Тема 3. Людиноцентричний підхід до аналізу поточного стану сфери політики

- **Навчальні матеріали та ресурси**

Основна література

1. United Nations Development Programme (UNDP). (n.d.). **Localising the SDGs: The role of local government in context.** Local2030. Retrieved June 28, 202, from <https://www.local2030.org/library/307/Localising-the-SDGs-The-role-of-Local-Government-in-context.pdf>
2. Jackson, T., & Inspire People Media. (2022). **Sustainable development in action: Case studies and practical solutions.** Emerald Insight. <https://www.emerald.com/insight/content/doi/10.1108/978-1-80043-798-220220002/full/html>
3. Notre Dame Global Adaptation Initiative. (n.d.). Country index methodology. Notre Dame Global Adaptation Initiative. Retrieved October 30, 2024, from <https://gain.nd.edu/our-work/country-index/methodology/>

Додаткова література

4. Клименко, М. О., Клименко, О. М., & Клименко, Л. В. (n.d.). **Сталий розвиток місцевих громад. Національний університет водного господарства та природокористування.** Retrieved October 8, 2024, from <https://er3.nuwm.edu.ua/11692/1/Клименко%20М.О.%20Клименко%20О.М.%20Клименко%20Л.В.%20Сталий%20розвиток%20місцевих%20громад.pdf>

Відеоматеріали:

5. **Навчальний онлайн- курс з управління, орієнтованого на результат SURGe Project.** (n.d.). Results-based management (RBM). Decentralization in Ukraine. Retrieved October 8, 2024, from <https://decentralization.ua/donors/surge/RBM>

Навчальний контент

- **Методика опанування навчальної дисципліни(освітнього компонента)**

Лекційні заняття

№ з/п	Назва теми лекції та перелік основних питань (перелік дидактичних засобів, посилання на інформаційні джерела)
1	<p>Розділ 1. Концептуальні засади управління в контексті забезпечення сталого розвитку суспільства</p> <p>Тема 1. Походження та розвиток ідей сталого розвитку Перші згадки про збалансований розвиток суспільств у філософії та економіці (аристотелівська етика, Мальтус). Внесок промислової революції в актуалізацію потреб сталого розвитку. Походження терміну "сталий розвиток" і його еволюція в ХХ столітті. Ключові етапи формування сучасної концепції сталого розвитку Конференція ООН з навколишнього середовища та розвитку 1972 року (Стокгольмська конференція). Роль Брутландської доповіді (1987 рік) у розвитку концепції сталого розвитку. Еволюція концепції через Цілі Тисячоліття ООН до Цілей сталого розвитку (ЦСР). Роль міжнародних організацій у становленні концепції. Внесок ООН, Світового банку та інших глобальних інституцій у поширення ідеї сталого розвитку. Партнерські ініціативи, спрямовані на формування глобальної спільноти сталого розвитку. Ключові документи сталого розвитку. "Наше спільне майбутнє" (1987). Порядок денний до 2030 року для сталого розвитку (2015) та Цілі сталого розвитку (ЦСР). Узагальнення ключових історичних моментів та їх значення для управлінських концепцій.</p> <p>(для здобувачів заочної форми – самостійне опрацювання)</p>

	<p>Тема 2. Екологічні виклики на шляху досягнення ЦСР. Зміна клімату та її наслідки. Деградація екосистем, втрата біорізноманіття та забруднення довкілля. Роль людської діяльності в екологічних проблемах (промислові відходи, викиди CO₂). Наслідки війни у поглибленні екологічних диспропорцій розвитку. Економічні виклики на шляху досягнення ЦСР. Нерівність у доступі до ресурсів між країнами та регіонами. Вплив глобалізації на економічний розвиток та стійкість економічних моделей. Європейський зелений курс та потреби євроінтеграції для України.</p> <p><i>(для здобувачів заочної форми – самостійне опрацювання)</i></p> <p>Тема 3. Система метрик для моніторингу досягнення ЦСР. Індекс сталого розвитку (Sustainable Development Index, SDI) — показник, що інтегрує економічні, екологічні та соціальні параметри розвитку держави. Індекс людського розвитку (HDI) — вимірює рівень життя, здоров'я та освіти. Індекс екологічної ефективності (EPI) — оцінює ефективність державної політики щодо охорони навколишнього середовища. Вуглецевий слід (Carbon Footprint) — показник, що відображає рівень викидів парникових газів, спричинених діяльністю держави чи організації. Види даних, що використовуються для моніторингу досягнення ЦСР. Роль «м'яких даних» у підвищенні ефективності моніторингових інструментів.</p> <p><i>(для здобувачів заочної форми – самостійне опрацювання)</i></p>
2	<p><i>Розділ 2. Резильєнтність системи публічного управління в умовах війни</i></p> <p>Тема 1. Дослідження факторів резильєнтності системи публічного управління в умовах війни" може мати таку структуру. Визначення резильєнтності в системі публічного управління. Визначення резильєнтності в установчих документа НАТО (Північноатлантичний договір, 1949 р., ООН тощо). Фактори, що впливають на резильєнтність під час війни. Адаптивність та гнучкість як основні компоненти резильєнтності. Вплив децентралізації та кризового управління на стійкість. Успішні кейси ефективного реагування на виклики на рівні місцевого самоуправління в Україні: досвід в умовах гібридних загроз.</p> <p>Тема 2. Роль інформаційно-комунікаційних технологій у забезпеченні резильєнтності громад в умовах гібридної війни". ІКТ для підтримки комунікації та координації в кризових ситуаціях. Виклики гібридної війни для інформаційної безпеки. Інструменти ІКТ для забезпечення стійкості громад. Дезінформація та роль ШІ: вразливість системи ПУ в умовах війни. Приклади застосування ІКТ для підтримки громад під час війни: досвід України.</p> <p>Тема 3. Системи метрик вимірювання резильєнтності системи публічного управління. Роль ОМС та ГО у забезпеченні стійкості системи ПУ". Метрики резильєнтності системи публічного управління: огляд підходів до формування із застосуванням даних різної природи. Роль органів місцевого самоврядування (ОМС) у забезпеченні резильєнтності. Вплив громадських організацій (ГО) на стійкість системи публічного управління. Підтримка волонтерства, громадських ініціатив і соціальної згуртованості.</p>
3	<p><i>Розділ 3. Управління, орієнтоване на результат: інструменти моніторингу та оцінки</i></p> <p>Тема 1. Поняття і витоки методології управління, орієнтованого на результат (results-based management - RBM), досвід міжнародних організацій та розвинених держав щодо застосування методології та практика її використання в Уряді України. Переваги управління, орієнтованого на результат, для роботи міністерств. Основні засади управління, орієнтованого на результат, та людиноцентричного підходу.</p>

<p>Тема 2. Принципи розроблення документів відповідно до управління орієнтованого на результат. Основні інструменти методології RBM, які забезпечують системність, логічність і результативність політики.</p> <p>Інструменти моніторингу та оцінки у громадах Використання результатів оцінки для подальшого планування</p> <p>Тема 3. Людиноцентричний підхід до аналізу поточного стану сфери політики</p> <p>Поняття та роль інклюзивних інститутів у соціально-економічному розвитку громад.</p> <p>Основні принципи людиноцентричного підходу: орієнція на потреби та інтереси громадян, інклюзивність та участь різних груп у політичному процесі, прозорість і підзвітність політичних інституцій, захист прав людини як ключовий аспект політики. Методи збору даних та оцінки громадської думки. Визначення ключових показників ефективності рішень з точки зору людей. Виклики та обмеження людиноцентричного підходу.</p>

Практичні заняття

№ з/п	Назва теми заняття та перелік основних питань
1	<p>Практичні заняття по розділу 1.</p> <p>1. Бенчмаркінг систем метрик для моніторингу досягнення ЦСР. Дослідження факторів та видів даних, що використовуються у метриках. Визначення релевантних факторів для визначення ефективності ОМС у досягненні ЦСР.</p> <p>2. Порівняння пізнавального потенціалу різних видів даних. Робота із соціологічними даними. Показники якості соціологічної інформації. Інформаційні ресурси для пошуку даних різної природи.</p> <p>3. Обмеження та можливості статистичних даних. Джерела статистичної інформації. Робота з інформаційними порталами. Обмеження доступу до інформації на місцевому рівні. Джерела даних про основні показники розвитку громад на місцевому рівні. Потенціал ГО у зборі та обробці даних.</p> <p>4-6. Розробка індексу резильєнтності громади X. Підготовка проєктів та публічне обговорення. Визначення системи ключових показників, обґрунтування системи факторів за категоріями: економічні, екологічні, соціальні, інші (запропоновані здобувачами). Визначення зважуваних коефіцієнтів. Категоризація джерел даних.</p> <p>(для здобувачів заочної форми заняття 1-5 – самостійне опрацювання)</p>

2	<p>Практичні заняття по розділу 2.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. <i>Контент-аналіз програм розвитку громад. Визначення критеріїв оцінювання відповідності ЦСР. Критичне осмислення відповідності змістів програм розвитку (обраних кейсів) задачам та цілям сталого розвитку. Формування рейтингу програм за визначеними критеріями.</i> 2. <i>Дослідження систем метрик резильєнтності. Методика World Risk Poll Report 2024 Resilience in a Changing World. Система факторів та джерела даних World Risk Poll Report 2024 Resilience in a Changing World.</i> 3. <i>Дослідження систем метрик резильєнтності. Методика ND-GAIN Country Index. Система факторів та джерела даних. Показники вразливості та готовності та обмеження щодо їх вимірювання.</i> <p>4-6. Розробка стратегії сталого розвитку для Манчестера часів індустріальної революції. Підготовка проєктів та публічне обговорення.</p> <p>Ситуація: На початку XIX століття Манчестер швидко перетворився на центр текстильної промисловості, що призвело до забруднення повітря та води, соціальної нерівності та погіршення умов праці. Міська влада шукає стратегії для забезпечення сталого розвитку.</p> <p>Завдання для студентів: Проаналізувати економічні, соціальні та екологічні проблеми Манчестера того часу. Розробити заходи, які могли б покращити умови життя та праці, зменшити забруднення і підвищити соціальну рівність. Запропонувати індикатори для вимірювання прогресу в умовах індустріалізації. Емпіричні матеріали для кейсу:</p> <p>Документальні відео: BBC та British Pathé мають відеоматеріали про Манчестер: <i>British Pathé - Manchester.</i></p> <p>Історичні фото: Галерея з архівними фото <i>Archives and local history:</i> https://www.manchester.gov.uk/info/448/archives_and_local_history. https://www.scienceandindustrymuseum.org.uk/objects-and-stories/worlds-first-industrial-city</p> <p>(для здобувачів заочної форми – самостійне опрацювання)</p>
3	<p>Практичні заняття по розділу 3.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. <i>Базові поняття методики Result-Based Management. Основні етапи RBM: планування, моніторинг, оцінка та звітність. Показники успіху (KPIs) та їх вибір. Робота у групах по визначенню KPIs. Методологія управління, орієнтованого на результат (rbm).</i> 2. <i>Практикум із розроблення робочого плану та бюджетування. Як правильно формулювати заходи. Критерії визначення заходів. Діаграма Ганта та її застосування в проєктній діяльності.</i> 3. <i>Оцінка потреб громадян: основні підходи та бар'єри. Оцінка потреб громадян за сферою політики (мапування стейкхолдерів та бенефіціарів). Аналіз ситуації та визначення проблеми, на вирішення якої спрямована політика. Внутрішні та зовнішні зобов'язання за сферою політики (межі політики).</i> <p>3-6. Практикум із розроблення мапи стейкхолдерів та визначення бенефіціарів. Аналіз ситуації з використанням інструменту “дерево проблем”. Підготовка проєкту із розроблення мапи стейкхолдерів та публічне обговорення проєктів. (для здобувачів заочної форми заняття 1-3 – самостійне опрацювання)</p>

Самостійна робота здобувача вищої освіти

Самостійна робота аспіранта включає підготовку до практичних занять шляхом вивчення необхідних матеріалів, роботи з рекомендованою літературою, а також підготовку доповідей за результатами виконання тематичних завдань.

Політика та контроль

- **Політика навчальної дисципліни (освітнього компонента)**

Відвідування лекцій та практичних занять не оцінюється, але рекомендується, оскільки під час них розглядаються важливі теоретичні аспекти та формуються необхідні навички для досягнення програмних результатів. Оцінювання базується на активності аспіранта та виконанні практичних завдань, які сприяють розвитку професійних умінь. Навчальні матеріали та завдання курсу доступні в Google Workspace. Аспіранти мають право оскаржити результати контрольних заходів, аргументуючи свою позицію на основі критеріїв оцінки або зауважень в межах прав та обов'язків, що регламентовані відповідним нормативним забезпеченням.

Політика академічної доброчесності

Врегульовується низкою документів:

Кодекс честі Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського». Детальніше: <https://kpi.ua/code>

Порядок встановлення фактів порушення академічної доброчесності в КПІ ім. Ігоря Сікорського, затвердженого Наказом ректора № НУ/165/2022 від 15.09.2022 р. <https://osvita.kpi.ua/node/935>

Положення про систему запобігання академічному плагиату в КПІ ім. Ігоря Сікорського, затверджено наказом № 1/76 від 25.02.2020 р. <https://osvita.kpi.ua/node/47>

Політика використання штучного інтелекту для академічної діяльності в КПІ ім. Ігоря Сікорського: <https://ela.kpi.ua/server/api/core/bitstreams/70b895b5-1339-4d51-975b-a6114035c950/content>

Дистанційне навчання

Взаємодія зі здобувачами вищої освіти відбувається через платформу Zoom, посилання на конференції надаються заздалегідь. Також можливе використання Google Meets. Матеріали курсу та завдання розміщуються у віртуальному класі на платформі Google Workspace. Виконання практичних робіт та тематичних завдань проводиться здобувачами самостійно у дистанційному режимі з можливістю консультування з викладачем.

Інклюзивне навчання

Навчальна дисципліна може викладатися для більшості здобувачів з особливими освітніми потребами, окрім тих осіб, які мають серйозні вади, що не дозволяють виконувати завдання за допомогою персональних комп'ютерів, ноутбуків та/або інших технічних засобів.

Навчання іноземною мовою

Значна частина навчальних матеріалів подається в оригіналі англійською мовою, що обумовлено вимогами до вступу в аспірантуру, які передбачають достатній рівень володіння іноземною мовою. Це дозволяє здобувачам повноцінно засвоювати навчальні матеріали та працювати з оригінальними англомовними джерелами.

- **Види контролю та рейтингова система оцінювання результатів навчання (PCO)**

Система оцінювання для ОЧНОЇ (ДЕННОЇ) ФОРМИ навчання

№ з/п	Контрольний захід оцінювання	Ваговий бал	Кіл-ть	Всього
1.	Виступи, участь у обговореннях та доповнення на практичних заняттях, виконання кейсів та практичних завдань	17	3	51
2.	МКР (розробка метрики резильєнтності)	25	1	25
3.	Підготовка тез доповідей на конференцію, що відповідає тематиці курсу	24	1	24
	Всього			100

Система оцінювання для ЗАОЧНОЇ ФОРМИ навчання

№ з/п	Контрольний захід оцінювання	Ваговий бал	Кіл-ть	Всього
1.	Виступи, участь у обговореннях та доповнення на практичних заняттях, виконання кейсів та практичних завдань	20	2	40
2.	МКР (розробка метрики резильєнтності)	25	1	25
3.	Підготовка тез доповідей на конференцію, що відповідає тематиці курсу	35	1	35
	Всього			100

Поточний контроль: виконання завдань до практичних занять

Календарний контроль: провадиться двічі на семестр як моніторинг поточного стану виконання вимог силабусу. МКР

Вимоги до МКР

Система оцінювання (максимум — 25 балів)

Критерії оцінювання:

- **Визначення ключових показників (5 балів):**

Повнота та доречність вибраних показників для кожної категорії.

Здатність обґрунтувати важливість кожного показника.

- **Обґрунтування системи факторів (7 балів):**

Логічність та переконливість обґрунтування кожного компонента.

Аргументація важливості кожного показника в контексті стійкості громади.

- **Визначення зважуваних коефіцієнтів (5 балів):**

Коректність розподілу вагових коефіцієнтів.

Відповідність ваг важливості факторів для громади.

- **Категоризація джерел даних (5 балів):**

Вибір надійних і релевантних джерел даних.

Структурованість і правильне обґрунтування вибору джерел.

- **Оформлення та презентація результатів (3 бали):**

Зрозуміле та структуроване подання результатів.

Логічна презентація висновків.

Семестровий контроль: залік.

Умови допуску до семестрового контролю: семестровий рейтинг більше 30 балів.

Таблиця відповідності рейтингових балів оцінкам за університетською шкалою:

<i>Кількість балів</i>	<i>Оцінка</i>
------------------------	---------------

<i>95-100</i>	<i>Відмінно</i>
<i>85-94</i>	<i>Дуже добре</i>
<i>75-84</i>	<i>Добре</i>
<i>65-74</i>	<i>Задовільно</i>
<i>60-64</i>	<i>Достатньо</i>
<i>Менше 60</i>	<i>Незадовільно</i>

- **Додаткова інформація з дисципліни (освітнього компонента)**

Зарахування сертифікатів проходження дистанційних чи онлайн курсів здійснюється згідно п. 2.2. Положення про визнання в КПІ ім. Ігоря Сікорського результатів навчання, набутих у неформальній/інформальній освіті затверджено наказом від 01.10.2020 р. № 7/177.

Можуть бути зараховані такі сертифікати в межах релевантних тем:

Сертифікат онлайн-курсу «Як діяти далі: Громаді про сталий розвиток», розміщеного на платформі «ВУМ online» (<https://vumonline.ua/course/how-to-proceed-sustainable-development-for-communities/>).

Сертифікат онлайн-курсу «Стратегії сталого розвитку для міст і громад: практичні поради», розміщеного на платформі «ВУМ online» (<https://vumonline.ua/course/sustainable-development-strategies-for-cities-and-communities/>).

Сертифікат курсу «SDGAcademyX: Measuring Sustainable Development» на платформі www.edx.org/ за посиланням:

https://www.edx.org/learn/sustainable-development/sdg-academy-measuring-sustainable-development?irclidid=TfxRTNUljxyKRCGyFnTcgUAKUkCUixWRV2-wQc0&utm_source=affiliate&utm_medium=HumanRightsCareersEU&utm_campaign=Online%20Tracking%20Link_&utm_content=ONLINE_TRACKING_LINK&irgwc=1

Робочу програму навчальної дисципліни (силабус):

Складено доцентом кафедри теорії та практики управління, кандидатом філософських наук, доцентом Оленою Акімовою

Ухвалено кафедрою теорії та практики управління ФСП (протокол № 15 від 07.06.2024 р.)

Погоджено Методичною комісією факультету (протокол № 9 від 26.06.2024 р.)